

Dette værk er downloadet fra Slægtsforskernes Bibliotek

Slægtsforskernes Bibliotek drives af foreningen Danske Slægtsforskere. Det er et privat special-bibliotek med værker, der er en del af vores fælles kulturarv omfattende slægts-, lokal- og personalhistorie.

Støt Slægtsforskernes Bibliotek – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://www.dsshop.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug. Videre publicering og distribution uden for husstanden er ulovlig.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek:
<http://bibliotek.dis-danmark.dk>

Danske Slægtsforskere:
<https://slaegt.dk>

Rode skole, Dalby

Præstø amt, Fakse herred, Sønder Dalby sogn - kildeafskrift doneret af Arne Hansen, Hadsund

Rode skole blev oprettet i 1742 af oberstløjtnant Beenfeldt på Jomfruens Egede.

Den kom til at ligge godt for Egedes bønder i Rode, Frenderup og Babberup. Skolebygningen var lerklinet. Men den kom ikke i gang i 1742, da der på dette tidspunkt hverken var fastsat skoleløn, antaget skoleholder, og skolen »ej heller var bekvem at bo udi«. Beenfeldt havde forøvrigt ikke interesse for skolesagen (i Kongsted sogn lod han skolen omdanne til krohus).

Han mente, at børnene fra Rode kunne gå til Dalby skole og begrundede det med, at hver gård i Rode skoledistrikt ville komme til at svare 6 skp. korn og et læs høg, »hvilket falder en bonde byrdeligt og i deres arme tilstand ligeså umuligt«. Amtmanden ville dog ikke gå ind herpå, så skolen kom i gang, men dog først i 1743.

I 1820 var Rode-lærens løn ialt 25 td 4 sk. alt iberegnet, Herfra fragår til degnekaldet 1 td 4 sk byg. Hans julerente som er iberegnet er 20 lispund brød, 10 gæs, 10 snese æg og 40 kander mælk.

Nedenstående oplysninger fra Majvang:

Skolelærer	periode
Bolle Frederik Henriksen Født 1702 død 1750	1743 til 1750
Niels Ursin Var kun kort i Rode, blev derefter degn i Dalby	1750 til 1750
Niels Bech Født 1708 død 1778	1750 til 1778
Skoleholder Sours blev forflyttet i 1782	1778 til 1782
Hans Hytter Født 1713 død 1791	1782 til 1791
Poul Jørgensen Væver	1792-1813
Jørgen Mathias Kastруп.	1813 til 1828
Adam Rasmus Pedersen Møller	1828 til 1831
Adam Wilhelm Seidenfaden	1832 til 1838
Niels Hendriksen	1838 til 1877

Niels Jensen	1877 til 1881
Jørgen Caspersen	1881 til 1888
Hans Christian Pedersen	1888 til 1928
Helge Juel Jensen	1928 til 1958

Om Hans Hytter har Majvang følgende beretninger:

Vi møder første gang Hans Hytter som underofficer i Slagelse. Her bliver han i 1749 indsat i ryttervagten, anklaget for krybskytteri og for at have faldt en hare og noget fuglevildt i Slagelse. Dog havde han forinden siddet i arresten, anklaget for at have huset og hjulpet til flugt de mordere, der dræbte skovfoged Mads Laursen i Lindebjerg. Han blev imidlertid frikendt af krigsretten og slap dermed ud af arresten. Det vil han også prøve denne gang. Derfor beskylder han sine anmeldere: skovfogederne Christen Vibe og Henrik Hesse samt møller Peder Hansen i Nyså Mølle for at have indgivet anmeldelsen imod ham som en hævnakt, hvorved de selv vil undgå at blive tiltalt for vildttyveri og ulovlig skovhugst. Men til trods herfor bliver han dømt til at betale 90 rigsdaler eller sidde i Castellet i 9 måneder. Der udtales i dommen, at det ikke er som med en bonde, der kan have gjort en skud ved sin gård, »men det synes at hand har gjort en Profession af Skytteri, da han overalt har skudt paa Gader, i Hauger og paa Tofter«. Og der tilføjes også, at hvis der skulle blive moderation i bøden, må der ikke blive det i kropstraffen, hvis han vælger den.

Han valgte imidlertid en tredje udvej. Han gjorde sig usynlig. Øvrigheden slår nu ned på hans to kautionister: Sivert Pedersen Friis og birkedommer Hytter i Vejlø, men efter andragende får disse to i 1751 tilladelse til at slippe for at betale noget, »imod at Hovedmanden vorder paagrebet«. Imidlertid finder man først Hytter i 1760, og da er han ansat som birkedommer på Jomfruens Egede. Hvad sker der nu med ham? Ja, vi venter, at han vil blive afskediget fra sin stilling som birkedommer. Men nej, han får i 1761 eftergivet 50 rigsdaler af den idømte bøde, i stedet for, at han skulle have haft en tillægsstraf på grund af undvigelse.

Hytter kom til at bo i Rode og tog derfra til Egede, når der var birketing. Birkedommerhuset i nærheden af den store eg ved Egede minder endnu om, hvor tinget blev holdt. En gammel tingbog fortæller os, at han kunne ikke bestride denne gerning på grund af det liv, han førte.

I 1772 rejste de 8 Babberup-gårdmænd sag imod ham, fordi han havde rettet beskyldninger imod dem vedrørende deres kirketiende. Ja, en morgen havde han endog kaldt en af konerne fra gårdene for en gammel heks. Og samtidig med at dette rulles op, kommer der mange andre vidneforklaringer frem fra hans dommergerning. Her oplyser gårdfæster Daniel Henriksen, Frenderup, at han årligt for birkedommeren har haft et par skovrejser, hvor kæresten var med, og et par almindelige rejser samt hentet et flyttelæs fra V. Egede til Rode og endvidere et læs tømmer fra skovrideren i Tureby. Dette har han ikke fået betaling for, men han havde fået lov til at brænde brændevin, og Hytter havde tilføjet, at dersom

strandkontrolløren kom til, maatte han nok søle ham i vandet, men ikke slå ham. Men bagefter gjorde Hytter det, som han havde gjort ved andre, han anmeldte ham for brændevinsbrænding. Da Daniel H. bebrejdede ham dette, gav Hytter ham en skalle, så blodet flød, og dette passerede en søndag under høj-messen. Overfor dette påstår Hytter, at han, da Daniel H. bandede og slog sin moder, havde fået meddelelse om at tilholde ham at skille sig af med sine brændevinsredskaber eller også gøre dem ubrugelige ved at sønderslå dem. Dette var ikke efterkommet. - Daniel H. kan også fortælle, at Hytter ofte var drukken, og han bandede og sværgede. Det samme fortæller Christian Jørgen, Egede. Ved en fest hos Claus Povelsen på Hejedegård havde Hytter været beskænket, og da han skulle danse med sin frue, måtte hun holde ham op under armene, såsom han ikke kunne stå, og han hørte ham også bande. Enden bliver, at Hytter dømmes 1. for at have brugt ubesindige ord mod de Babberup-bønder = 10 rigsdaler til jus-kassen og 2. for slagsmål på helligdag = 2 rigsdaler til Rode bys fattige og 2 rigsdaler til jus-kassen. I omkostninger for sagen, der i retsbogen fylder ca. 50 sider, måtte han betale 8 rigsdaler. Dommen faldt 22. marts 1773.

Han fortsætter endnu nogle år som birkedommer, men omkring 1780 blev han afsat. Han blev boende i sit hus i Rode, hvortil der var et vænge. Pastor Schousboe skænkede ham fire mands korntiende, da han havde opbrugt, hvad han ejede i løbet af 12 år.

I 1782 fik Hytter så en ny chance, da han blev ansat som skoleholder i Rode. Som tidligere nævnt fik han lov til at undervise børnene i sin egen lejlighed. Skolepatronen skulle så vedligeholde Hytters hus. Der skulle forøvrigt ikke så megen plads til skolestue, da børnene næsten ikke var til at få i skole hverken med det gode eller det onde.

Da Hytter overtog skolen efter skoleholder Sours, var der så at sige intet inventarium. Ja, der var ikke engang pindebrænde; han måtte derfor straks bede om 6 læs brænde.

Det varede ikke længe, inden præst og skoleholderen Hytter, der begge havde et stridbart sind, kom i strid med hinanden. I Hytters skolebog skriver pastor Schousboe ved mandtallet: »Det skal vel ikke være ubekendt for ham, der kender hver sjæl i sognet, at nogle af de udi skemaet anførte børn allerede sidste påske har været til confirmation og følgelig nu ikke til skolegang anføres.« Han opfordres derfor til at gøre pålidelige mandtal, men Hytter svarer ved mandtal 1782, at præsten forlanger, at »jeg skal kende hver sjæl i Dalby sogn, det jeg ikke gider. Altså har jeg måttet spadsere til alle beboerne i denne Rode skoles district: Rode, Babberup og Frenderup«. I august-september 1782 er der kun skoleholderens egen datter i skole, og Hytter bemærker: »Det er jammerligt, at husbonde og forældre så skammeligt lader deres ungdom og børn forsømme og ej lader dem komme i skole. Jeg kan ej forsvare det enten for min Gud eller øvrighed fremdeles at lade sådan en omgang være upåtal, og da er hr. Schousboe som præst ikke ren. Altså præsten gør ondt for ham.

Hytter har intet inventarium »uden et fyrrebrædt, som jeg har ladet hente fra forrige skole, hvilket jeg må lægge over 2 stole, at de børn kan sidde på, der allerede har skolegang hos mig«. Der er ingen ABC. Han laver på egen bekostning borde og bænke. Også forældrene kom han i modsætningsforhold til og skriver: »Denne er en skarnagtig og liderlig dreng; han gør adskillige liderlige ting, som jeg undser mig for at tale om, hvorfor jeg har straffet ham noget; derfor er forældrene vrede og vil ej lade ham komme i skole.« Børnene bliver fra skolen, og der er kun hans egen datter tilbage. Præsten skriver: »Jeg kan ej noksom beundre deres eget barns flittighed i at opholde sig i skolestuen hele april måned igennem og antagelig også lagt der om natten.« Og præsten siger, at det netop er datterens skyld, de ikke kommer. Men Hytter svarer: »Min datter har ingen tid været nogen årsag udi, hvorfor vedkommende lader deres børn holde fra skolen. At hun, når jeg har været ude i min gård og bestille et eller andet eller og for at se til mit kreatur, har sagt til de vilde børn, at de skulle sidde stille og læse i deres bøger, dette er vel ikke at laste fremfor, at Lars Pedersen tillige med flere har nag og had på mig endnu for hans brændevinssalg fra forrige tider af.« Altså en dom over ulovligt brændevinssalg. Nu vil han beholde sin datter hjemme; hans hensigt har ikke været »at lade hende lære sådanne honettigheder og deslige, som nogle af deres kære børn er berømt for«, skriver Hytter til præsten.

Det var ikke blot Hytters datter, der gav anledning til strid imellem dem, men også præstens søn, Peter, der gik rundt og pralede med, at han sagtens kunne vippe Hytter ned af skolesædet og selv sætte sig her; han kunne for en billig pris få det med kvinder, som han ville, o. s. v. Faderens horn og sønnens pral irriterede Hytter så stærkt, at han den 15. november 1785 skriver til biskoppen og beklager sig:

»Præsten har i mange år båret had til mig og har ej kunnet ladet mig og mine i fred.«

Desuden fortæller han, at præsten vil have sin 18-årige søn som skoleholder i Rode i stedet for Hytter, og han beskylder præsten for at have levet et utugtigt liv, samt tit drukket og spillet kort og andet spil på kroen i Dalby, i Køge og på det store værtshus, som Gielff (Vindbyholt) har - og det både søgne- og helligdage og undertiden om natten. Sønnen har nok gået i to latinskoler, men ikke med ære og havde ved besøg i sognet vist dårlig opførsel. Desuden nævner han, at præsten vil se dem alle over hovedet. Han vil således fiscalisere den nye kromand i Dalby.

Og med hensyn til de unge, der skal gå til præst, kan han oplyse, at de er så dårlige til at læse, fordi de næsten ikke har søgt skolen, og der lært noget. Når de går til konfirmationsforberedelse, må de stå og save store kævler til brænde for ham. Og til jul, når æggene er dyre, må de hver købe og forskaffe ham en snes æg. Til sidst på dagen før de skal konfirmeres, må de give ham en del penge. En dag, da præsten kom, og der var få i skole, måtte skoleholder Hytter sige, at sådan plejede det at være. Præsten havde da kaldt ham »en gammel skælm og en gammel hund« og sagt, at han skulle få ham fra embedet, og at han skulle komme til at gå omkring med pose og kæp - og det sagde han, alt imens børnene hørte derpå.

Præsten skulle indfinde sig i skolen hver 8. eller hver 14. dag. I 1784 og 1785 var han kun mødt to gange. Derfor skulle han betale en bøde til skolekassen, men det gjorde han ikke - til trods for at hans indtægt efter lærerens mening lå på over 1000 rigsdaler.

Den 28. februar 1786 svarede Schousboe biskop Balle på dette brev og nævner, at han en dag kom til Rode skole og måtte flygte for Hytters og datterens grovheder, men han tav, fordi han tænkte på Hytters alderdom og fattigdom. Med hensyn til de penge, han havde modtaget, havde nogle, men ikke alle, givet ham efter evne. I 1784 havde han afvist 18, som skulle antages til konfirmation, fordi de ikke til rette kunne lære Pontoppidans forklaring. Han blev ved hele sommeren, to gange om ugen, og til mikkelsdag antog han 14 af dem. »Hvor god en coup (forretning) kunne jeg ikke have gjort, da mine døre i 8 samfulde dage ikke var lukkede for forældres og slægtninges tigger, beden og glimrende fristelser.« Men præsten havde sagt, at det var bispens vilje, at Pontoppidans forklaring skulle læres.

Med hensyn til skældsord havde han kun rådet Hytter til fredelighed, så han ikke skulle komme til at gå omkring med pose og kæp. Hytter kendte ikke hans indtægt, men da han for nylig havde måttet bekoste en ny rytterhest til kongens tjeneste til 400 rigsdaler, var han næsten ruineret. Og han kunne da også fortælle, at Hytter havde siddet en søndag eftermiddag på Dalby kro og drukket sig fuld sammen med mølleren fra Babberup. De kom op at slås, og i et fjerdingår måtte skoleholderen gå under læge Blumenbergs behandling.

Provst Buch, Spjellerup, fandt intet undskyldende eller forsvarende for sin kollega, pastor Schousboe: »Det er ilde, at et sådant menneske (Hytter), som al sin tid har vist, at hans lyst er at chikanere andre og gøre dem ulykkelige, skulle nogensinde komme i det embede, han nu har. Det lader, ligesom folks tænke måde er, at når een er uduelig eller uværdig til alle andre embeder, så er han endda god nok til at være skoleholder. Gid hr. Schousboe var så forsigtig i sit liv og levned og embedsførelse, som han burde være, så kunne han vel med foragt traktere sådanne beskyldninger, ihvor krænkende det end måtte være for ham, når de blev ham bekendte. Men måske denne Hytter endnu skal være et ris i Guds hånd til at tugte præsten, gid det måtte være til den sande forbedring«

Schousboe havde intet forsvar udover, at han i 16 år har gjort meget godt for Hytter, der imidlertid indstævner ham for birketinget i Egede, men præsten vil ikke møde der, kun for provsteretten. Provsten tager Hytter i tale, »men intet kunne rokke hans hårde hjerte, så han gik fra mig med sindelag at ville

forfølge præsten. Han forfølger også sønnen, som nu er skoleholder i Dalby. Hytter søger om at gå til alters hos en anden præst, men provsten fraråder, da det vil være frugtesløst at gå til alters med så hadefuldt et hjerte.

Forligelsen imellem de to kom i 1789:

»Da jeg i overilelse har måske brugt fornærmelige ord om min sognepræst, hr. Schousboe i Dalby, hvorved er forårsaget, at jeg i nogle år har afholdt mig fra sakramentet, så erklærer jeg herved, at jeg i ingen måde ved noget ondt om bemeldte min sognepræst, men vil elske og ære ham som min sjælesørger og hos ham søge nådesbordet, hvortil jeg giver mig forsikret, at han antager mig, når jeg dertil anmelder mig.

  Rode, den 5. oktober 1789.   Hytter.

Provst Rosenkilde skaffede Hytter fritagelse for kirkens disciplin, og den 19. oktober gik ægteparret til alters i Dalby kirke. »Gud give til deres salige nytte.«

Brev fra provst Rosenkilde til bisp (25. nov. 1789) siger, at Rode skole nu af nyt forsvarligt var opbygget, men der var kommet en disput mellem Hytter og skolepatronerne. Hytter ville blive boende i sit hus i byen. Til gengæld ville han holde en kone i skolen, hvor hun skulle have opsyn, sørge for varme og rengøring. Hytter var i dette som i alt andet, skrev Rosenkilde, yderst påståelig, men han mente dog, at der var ingen grund til, at Hytter skulle bebo skolehuset, når han kun skulle være der i timerne og ellers ville sørge for en kone.

Bønderne generede læreren i hans fårehold, afknappede deres ydelser; hegnet og bygningen forsømtes. Han krævede sagen for en provsteret, men det ville provsten ikke finde sig i, og han ansatte straks snedker Kautsch som hans assistent imod den halve løn. Man ventede, at Hytter ville blive afsat.

Bispevisitatsen i 1789 var nemlig ikke god for ham. »Elendig boglæsning. Skoleholder Hytter er en gammel, uduelig, stridig og slem mand, som aldrig har befattet sig med andet end at skrive klager og indlæg. Sognemændene klagede hårdeligen over ham. Han trodsede, indtil jeg endelig fik ham tvunget til at lade sin undervisningsgave høre for mig. Da viste det sig, at han ej kunne forklare den simple mening af det andet bud eller af den fjerde bøn i Fadervor, og nu var da hans hele mod på engang tilintetgjort. Af hjælpsomhed

over hans høje alder bevægede jeg sognemændene til at tåle ham ved brødet på de vilkår, at en anden duelig mand på hans bekostning skulle antages til at læse i skolen.« Og det skete så.

Hytter dannede ligefrem skole for at sætte sig op imod pastor Schousboe, og 5. juni 1790 beklager Schousboe sig til bispemanden over en opsætsig husmand og landdragon fra Rode, som i de sidste tre år havde nægtet at svare sit offer, kvægtiende af lam, kalve og gæs, »så og præstedag«. Desuden søgte han aldrig Guds hus, men opkastede sig til formand for flere af samme tænke måde. Præsten havde kaldt ham til sig, og han var kommet kl. 7 til en præstedag, men var gået kl. 11. Faderen til ham havde været til stede ved samme lejlighed, og denne havde sagt til sønnen: »Du går nok så længe i skole hos hr. Hytter, indtil du til sidst bliver helt afklædt.« Lorentz Pedersen Ros, som husmanden hed, klagede over præsten til sin regimentschef, baron Rantzau. Præsten skrev til hans herskab, kammerjunker von Holstein, men havde ikke meget at håbe, efter det svar han fik. Schousboe havde også skrevet til amtmand Bielke for at få sit tilgodehavende.

1. februar 1791 skriver Schousboe til bispemanden: »Endelig er den her i egnen og vidt i landet bekendt, Guds og menighedens hovedfjende, Hans Hytter, ved døden bortkaldet. Som hans liv var, så var underlignen og hans død. Ved Michaelis lod han med hustru sig antage til Herrens bord og udbad sig af mig at skrive den søndag morgen, som jeg og bevilgede. Men efter at have opholdt tjenesten til kl. 9, og de ej endnu var komne, nødtes jeg til at begynde tjenesten, så de ej kom til alters.

Nogen tid derefter anmeldte konen sig igen, mens manden ønskede så meget ondt over sig, at han skulle aldrig gå til alters mere, hvilket løfte han også holdt, og hverken ville i kirken eller hjemme lade sig betjene. For ungefær 3 uger siden, fortælles der, at både konen og en gift datter, de to, nemlig, som forsvarer sig imod mig på Jomfruens Egede ting, har så ilde slagen og forrevet ham, at han endog får et forkradset ansigt med sig i graven. Han beklagede sig for adskillige og havde fattet den beslutning at forfølge sin datter indtil tugthuset, men pludselig døde han. - Gid der aldrig skulle spørges mere.«

Ja således endte skoleholder Hytter.

Poul Jørgensen Væver.

Født 1754 død 1839

Lærer 1792 til 1813

Han flyttede ind i Rodeskole i 1792 med sine væve, der ikke kom til at stå stille. Ved en visitats i 1802 hedder det: Fremgang i religion, læst meget af bibelhistorien. En del skrev ret godt. Boglæsning udfordrer mere øvelse.

I 1805 besøger præsten skolen og skriver: »Fandt jeg 29 børn, hvoraf 8 skrev, og alle læste således, at jeg var vel fornøjet,« men i 1808 må præsten minde læreren om at forklare børnene, hvad de læser, og i 1809 var lærerens fremgangsmåde kun mådelig; »jeg gjorde opmærksom på fejlene«. Povel Vævers første kone døde, mens han var i Rode, han blev gift igen. I 1813 forflyttedes han til Lidemark skole, hvor han døde 1839, 85 år gammel.

Jørgen Mathias Kastrup.

Født 1771 død 1828

Lærer 1813 til 1828

Jørgen var oprindelig møllersvend, men efter en provsteeksamen viste det sig, at han både kunne læse og skrive og havde en ualmindelig god kristelig oplysning; han blev 1807 lærer i Borup ved Rønnede. Pastor Brandt, Dalby, var ikke altid tilfreds med ham og skriver 1816, at eksamenen faldt slet ud. »Læreren blev i enrum kærlig, men alvorlig formanet til større flid.« I 1817 var fremgangen mådelig. Ved en visitats 1827: »50 børn, kan ikke katekisere, ingen hovedregning. Han døde 4. november 1828 her, 57 år gammel

Adam Rasmus Pedersen Møller

Lærer 1828 til 1831

Forflyttedes herfra til Højelse.

Skolebyggeri.

Allerede i 1829 betegnes skolen som meget »mangelfuld både med hensyn til beliggenhed og locale, så ikke alene den indvendige lysning mangler, og skolen halvdelen af året ligger i et morads, men skolestuen er tillige for indskrænket i forhold til børnetallet, og intet udhus kan fås for læreren«. Men det siges også, »at de med bygningens opførelse forbundne udgifter vil være en såre tung byrde for det uformuende Dalby sogn, der alene består af fæstebønder, af hvilke flere er satte tilbage ved de 2 sidste års mindre rigelige høst«, Derfor vil man bygge en ny skole i Rode på pant.

Når degnen i Dalby dør, kan man forlods sælge degnegården og jordlodden med 8 td. land god jord, og derved få et lån på 700 rigsdaler. Greve A. W. Moltke, der nu også ejede Egede, overtog pantet i degnegården og udbetalte 600 rigsbankdaler i sølv og lod endvidere 100 rigsdaler henstå, som skulle udbetales sognet, når degnen døde.

Rode fik en ny skole i sommeren 1832. Den blev bygget på matt. nr. 2. Men allerede den 22. juni 1836 måtte pastor Luplau, Dalby, på skolekommissionens vegne henvende sig til greve Moltke, Bregentved, som han mener »kender kommunens fleste beboeres uformuenhed«, og derefter skildrer han den situation, der er i. Man fik i sommeren 1832 udskiftet Rode gamle og usle skolehus med en ny bygning, »der unægtelig tilfredsstillende alle billige fordringer, men omkostningerne ved denne bygning og sammes forsyning med kakkelovn, borde, bænke og andet inventarium har andraget 922 rigsdaler 57 skilling.

Adam Wilhelm Seidenfaden

Lærer 1832 til 1838

Adam var en lærer, der får det allerbedste vidnesbyrd. Det var ellers ikke let at overtage denne skole. Ved forårseksamen 1832 hedder det: »Den lange vakance har haft en højst ufordelagtig indflydelse på denne skoles ungdom, hvilket især sporedes i regningen. Da den nye lærer kun har været her en 14 dages tid, så kunne der ved denne eksamen ikke endnu tales om frugterne af hans virksomhed, men kommissionen glæder sig til næste forår at skulle spore en betydelig fremgang til det bedre.« Allerede ved efterårseksamen 1832 kan fremgangen spores. »Den samlede sang gik så godt, at en betydelig fremgang kunne spores, og de børn, som har fået specielle karakterer i dette fag, sang særdeles godt uden al anførsel de 5 melodier, som de i sommer havde lært. I religionen gjorde de allerfleste børn rede for det lærte. Boglæsning gik i det hele meget godt. " I skrivning var gjort fortrinlig fremgang, kun i skriftlæsning syntes klassen at stå noget tilbage. I det hele taget havde kommissionen da al årsag til at være tilfredse med denne classes fremgang, og det glæder den ret at kunne give den flittige og duelige lærer et for ham hædrende vidnesbyrd. I nederste klasse gjorde børnene i det hele taget god rede for det lærte, og enkelte udmærkede sig. I boglæsning havde de fleste gjort meget god fremgang.« Gang på gang giver skolekommissionen udtryk ved eksamina for deres tilfredshed med arbejdet, men i 1835 bemærker man det beklagelsesværdige i, at dette skoledistrikt er det fattigste i sognet, og det derfor er det, hvori de fleste forsømmelser finder sted.

Det varede heller ikke så længe, inden Seidenfaden søgte fra Rode.

Niels Hendriksen.

Født 1807

Lærer 1838 til 1877

Niels demitteret fra Jonstrup 1838, kaldet til Rode 8. november 1838. Allerede i 1847 søgte han greven om at få Dalby skolekald, da Schousboe var død: »Ved denne forfremmelse ville jeg og kunne opnå det længe nærede ønske at kunne arbejde til præmie og håbet om med flid og iver i mit kald at kunne gøre mig værdig dertil, ville således være en spore til virksomhed, en opmuntring til at anstrenge mine evner og kræfter for at nå det, jeg hidtil ikke kunne. Jeg ville fremdeles erholde en nærmere ved liggende og med hensyn til bonitet bedre jordlod, en kortere vej til kirke samt en tørrere bolig, hvilket sidste jeg med hensyn til min kones bestandige sygelige tilstand må sætte megen pris på«, da hendes sygdomme må søge sin grund i den meget fugtige bolig i Rode. Han fik det ikke og måtte holde tiden ud i Rode indtil 1877.

Skolebyggeri.

Først i 1862 kan man begynde at tænke på Rode skole. En tilbygning bliver anslået til 700 rigsdaler. Derfor foreslår skoledirektionen, at der bygges en helt ny skole. Og det er sogneforstanderskabet også stemt for, såfremt man kan få en byggeplads. Skoleloden, der ligger ved St. Rodegård, 1/8 mil fra den nuværende skole, kan ikke bruges, da børnene fra Babberup vil få for langt at gå. Man havde da tænkt at lægge den ved Rode Mølle, men man kunne ikke få jord dertil. Der var altså kun den mulighed at bygge til. Da bygningen ligger lavt, vil man hæve den 1/4 alen og udvide den i bredden; nye lofter og gulve skulle der også til og nogle mure af brændte sten. Det viser sig ved licitationen, at det billigste tilbud er på over 1000 rigsdaler, men tømrer Poul Pedersen, Rode, går dog ned til 870 rigsdaler. Høstens rige mand, gårdmand Anders Christiansen, låner kommunen pengene. Og den 8. september 1863 synes de færdige bygninger af murer Junget, Ulse-Olstrup, og tømrer Chr. Pedersen, Freerslev Langesnæge. -

Skoledirektionen havde bebudet forstanderskabet, at bygningen kunne ikke stå ret længe, men forstanderskabet henviste til, at det kun var cirka 30 år siden, at skolen blev bygget. Som vi senere skal se, fik skoledirektionen ret.

Niels Jensen

|

lærer 1877 til 1881

Niels Jensen kom fra Høsten og havde en umådelig smuk håndskrift. Lærer Jensen blev i 1878 formand for Dalby-Tureby sygekasse, men efterskøden blev der i regnskabet et underskud på 985 kroner, som han dog efter generalforsamlingen dækkede. Og der blev intet foretaget fra politiets side, men lærer Jensen skriver selv, at han »på grund af de mange beskyldninger, der er sigtede imod mig, dels med og dels uden grund, så

har jeg besluttet at rejse min vej og denne beslutning tro er jeg d. d. rejst til Amerika og komme ej mere tilbage«. Og han slutter: »Tak for den tid, vi have arbejdet sammen og befalende mig Gud i vold, tilønsker jeg Dem alle et kjært level, dermed siger jeg så farvel for sidste gang.« Dette er skrevet 6. maj 1881.

Vikar blev J. Thybo, som ikke vil tage stillingen for under 3 kroner pr. dag, og provsten skriver: »Når læreren ej kan fås billigere end 3 kroner daglig, må der jo gås ind på denne betaling.« Vikaren kan bo hos N. Andersen, Rode, for 1,20 kr. daglig.

Jørgen Caspersen.

Lærer 1881 til 1888

Iblandt 42 ansøgere blev denne lærer valgt. Han var dygtig, var med ved forsamlingshusets og mejeriet Skovdals oprettelse. Han var i det hele taget ikke bange for at forsøge noget. I 1884, da der skulle bygges forsamlingshus i Dalby, foreslog etatsråd Høgh, at man i tilslutning til dette skulle bygge en skole med udvidet undervisning, men dette blev ikke til noget. Derimod antog lærer Caspersen en hjælpelærer H. C. Pedersen, for at oprette en realskole ved Rode skole. Man lejede en stue i et hus overfor skolen. Børnene gik hver anden dag i almueskolen og hver anden dag i realskolen. Lærerne havde hver tre timer om dagen i hver skole. Skoledirektionen kalder det for »et anerkendelsesværdigt forsøg« og godkender, at almueskolen og realskolen sættes i forbindelse med hinanden, dog må det ikke gå ud over almueskolens undervisning. Det kostede 50 kr. årligt at deltage i realskolens undervisning, hvor der bl. a. også undervistes i engelsk og naturhistorie. Men det var ikke alle, der havde råd dertil, og mange søgte sognerådet om hjælp dertil. Sognerådet fik af amtet lov til at give 5 a 6 fripladser. Selvom sognerådet støttede skolen på denne måde, måtte den allerede ophøre 1886, fordi der var for få, der havde råd til at sende deres børn dertil. Hjælpelæreren flyttede til Haslev, og i 1888 forflyttedes lærer Caspersen til Roholte.

Skolebyggeri.

Skoledirektionen fik ret i, at Rode skolehus efter ombygningen ikke kunne stå ret længe. Og i 1897 begyndte man på opførelsen af en ny skole i Rode, da der var opdaget svamp i skolen. Der købtes 4 skæpper land af gårdmand Frederik Bays enke for 10 Øre pr. kvadratalen. Tømrer Frederik Frederiksen, Babberup, opfører skolen for 5650 kr. Skolelodden på 6 td. land sælges for 3100 kr. til husmand Ole Christoffersen, Rode, og bygningen til sadelmager Hansen, Rode, for 1900 kr. Læreren skal for afsavn af jordlod årligt have 271,51 kr.

Skolen var færdig til aflevering 16. oktober 1897 og blev indviet omkring 1. november 1897

Hans Christian Pedersen.

Født 1863

Lærer 1888 til 1928

Hans Pedersen som tidligere havde været hjælperlærer ved realskolen i Rode, blev kaldet hertil fra Haslev 1. maj. Lærer Pedersen var her således i 40 år, og indenfor dette tidsrum havde han nogle år regnskaber fra mejeriet Skovdal og fra SEAS. Han var slagfærdig. Da der var tale om at bygge en forskole ved Høsten, mente han ikke, at det ville være nødvendigt, for det var at lægge den ved verdens ende. Lærer Pedersen flyttede til Haslev efter at have taget sin afsked 31. maj 1928.

Helge Juel Jensen.

Født 1900

Lærer 1928 til 1958

Helge Jensen dimitteredes i 1921 og kom til Rode i 1928 fra Bårse.